

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

**Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Értéktár Bizottságának
2022. január 17-én 15 óra 00 perckor megtartott webinárium formájában lezajlott
ülésétől**

Jelen vannak: Szücs Balázs Bizottság elnöke
a Bizottság tagjai: Bárdi Zsuzsanna, Sajti Zsuzsanna, Gergely József, N. Kósa
Judit, Dombi Gábor

Meghívottak, vendégek:

Lugosi András a Fővárosi Levéltár munkatársa, várostörténész
Sári Judit Erzsébetváros újság szerkesztője
Kapunári Zsuzsanna nyugdíjazott könyvtárvezető
Sólyom Benedek Főépítési és Vagyongazdálkodási Iroda főépítész
Nyári Petra Humánszolgáltató Iroda irodavezető-helyettese
Próglí Katalin jegyzőkönyvvezető

Az elnök üdvözlöi a Bizottság tagjait, vendégeket, meghívottakat a bizottság 2022. január 17-ei webinárium formájában lezajlott ülésén. Az elnök megállapítja, hogy a bizottság 6 fővel határozatképes.

Az elnök tájékoztatja a Bizottság tagjait a javasolt napirendi témákról.

Javasolt napirendi pontok:

- 1.) Sólyom Benedek DLA, Erzsébetváros főépítészének tájékoztatása a helyi védelemről (szóbeli előterjesztés)
- 2.) Beérkezett javaslatok megtárgyalása (szóbeli előterjesztés)
- 3.) Az Értéktár Bizottság kommunikációja (szóbeli előterjesztés)
- 4.) Az Értéktár Estek eseménysorozat (szóbeli előterjesztés)
- 5.) Egyebek

1. napirendi pont:

Szücs Balázs felkéri Sólyom Benedek főépítészt, hogy beszéljen a helyi védelemről és hogy ez mit is jelent Erzsébetváros tekintetében.

Sólyom Benedek elmondja, hogy akkor lehet bármilyen épületet vagy más kulturális értéket helyi védelem alá helyezni, ha ahhoz az Erzsébetvárosi Településkép-védelmi rendelet módosításra kerül. Az ETKR módosítása egy hosszadalmas államigazgatási eljárás keretében lehetséges csak. Ezért volna szükséges fél évente összegyűjteni a védelem alá helyezendő épületeket és egyéb értékeket. Másrésztől azért is volna fontos alaposan végig gondolni a javaslatokat, mert az czekről szóló döntést követően 5 évig nem lehet változás. A védelem alá helyezéshez számos Képviselő-testületi döntés szükséges, sőt az eljárás megindításához is. Továbbá az ETKR módosításához szükséges államigazgatási eljárás során is sok Képviselő-testületi döntés születik.

Sajnálatos, hogy jelenleg a kerületben három épített érték áll védettség alatt csupán, pedig ennek többszöröse található meg Erzsébetvárosban. Így első sorban azt reméli, hogy a bizottság az elkövetkezendő időszakban a meglévő épített értékeket, objektumokat többszörösére növeli.

Az ETKR IV. számú melléklete részletesen leírja, hogy milyen eljárás szükséges ahhoz, hogy egy épület helyi védettség alá kerüljön. A folyamat a javaslattal indul, melyet az Értéktár is támogat. Ezt követően szükséges felkérni egy szakembert, aki elkészíti a védendő épület, objektum értékvizsgálati dokumentumát, mely szakmailag is alátámasztja a helyi védettség alá vételt.

Szücs Balázs értelmezése szerint, tehát ami elsősorban a Bizottság részéről szükséges az a javaslat, a szakmai véleményt pedig Sólyom Benedek el tudja készíteni.

Sólyom Benedek elmondása szerint a vizsgálati dokumentumot műemlékvédelmi szakember tudja csak elkészíteni. A Főépítészeti Iroda a készítés megrendelését tudja vállalni.

Sajti Zsuzsanna felveti azt a kérdést Sólyom Benedeknek, hogy van-e olyan módszer, van-e olyan elképzelés a Főépítészeti Irodán, amivel ezek a védendő épületek feltérképezhetőek, a kerület átvizsgálható.

Sólyom Benedek elmondása szerint 2019-ben az Önkormányzat megbízta Déry Attilát egy tanulmány elkészítésével, amelyben Déry Attilának számos javaslata volt a kerületben található védendő épületekre. Ez a tanulmány mindenképpen jó kiindulópont volna.

Szücs Balázs elmondja, hogy maga is olvasta ezt a tanulmányt. Elfogadható eljárásnak tartja, hogy a helyi védelemre javasolt épületeket egy csomagban kezelve, fél évente gyűjtsék össze. Felvetette, hogy ennek fényében esetleg a májusi Képviselő-testületi ülésre bevihető volna az első javaslatcsomag.

Sólyom Benedek szerint ez nem lenne lehetséges. Elsőként jó volna, ha ezt a tanulmányt minden bizottsági tag megismerné. Ezt követően szabni kellene egy belső határidőt a bizottságnak, ameddig eldöntik, hogy a tanulmány alapján melyek azok a kiemelten fontos épületeket, amelyeket mindenképpen védelem alá kellene venni első körben. Ezen felül természetesen lehetnek egyéni javaslatok, amelyek konkrétak.

Szücs Balázs elmondja, hogy a bizottság számára már volt egy belső határidő, ez 2021. december 14-e volt. A tagoktól be is érkezett néhány javaslat, melyeket a 2. napirendi pont keretében kezdenének el megtárgyalni.

Bárdi Zsuzsanna felveti, hogy normál esetben a műemléki védettség alatt álló épületet nem szükséges helyi védelem alá venni. Mivel a műemléki védettség egy erősebb kategória, mint a helyi védettség. Azonban, ha egy műemléket mégis helyi védelem alá vesznek, ez jelent-e többlet védelmet az épület esetén.

Sajti Zsuzsanna a kérdésre válaszolva elmondja, hogy ami műemléki védettség alatt áll nem szükséges helyi védelem alá venni. A korábban felvetett tanulmány jó kiindulási alap volna, hogy ütemezve az épületeket el kezdjék helyi védelem alá venni.

Sólyom Benedek elmondja, hogy a helyi védettség esetében kétféle védettségről lehet beszélni. Az egyik a fővárosi, a másik a kerületi. A két védettség alapvetően egyforma erős, de mind a kettő nem lehetséges. A helyi védettség egy alapszintű védettséget jelent. A helyi védelemről szóló rendelet célja, hogy alapvető garanciákat biztosítson a rendelet alapján védetté nyilvánított épületek számára, a drasztikus beavatkozások kivédésére. Alap esetben ezeket a védett épületeket nem lehet lebontani. A kerületi rendelet igen szigorú a helyi védettség tekintetében, elérve az országos védettségre vonatkozó szabályozás szintjét.

Sári Judit kérdése, hogy az értékvizsgálati dokumentumnak milyen anyagi vonzata van. Ezen felül egy épület helyi védelem alá helyezése az ott élő lakók számára a későbbiekben milyen többlet költséggel jár.

Sólyom Benedek elmondja, hogy a kerület éves költségvetésében biztosítanak keretet az ilyen típusú dokumentumok elkészíttetésére. A kerületi rendelet lehetőséget biztosít anyagi támogatás lehetőségére. A Pénzügyi és Kerületfejlesztési Bizottság e rendelet alapján dönthet bizonyos összegű támogatás biztosításáról a helyi védelemmel összefüggésben.

Lugosi András elmondja, hogy amennyiben egy átfogó helyi védelem alá vételi terv alapján kíván a bizottság végig menni, érdemes volna területi alapon felosztani a kerületet. Mivel a zsidó negyedben viszonylag sok műemléki védelem alatt álló épület van, Külső Erzsébetvárossal, és a Csikágóval kellene kezdeni. Tehát érdemes volna egy-egy részre koncentrálni és az egyéb anyagok pl. Déry Attila tanulmányát is felhasználva végig venni a lehetséges épületeket egy területi logika mentén. Ne egyedi javaslatok legyenek, hanem inkább csomagba kellene előkészíteni a javaslatokat, amelyek a területi logika mentén kerülnek összeállításra. A Csikágóval kellene kezdeni, mert ott kevés a műemléki épület, viszont nagyon magas azoknak az épületeknek a száma, amelyek egyáltalán nem állnak semmilyen védelem alatt.

Sajti Zsuzsanna elmondja, hogy a helyi védettség ténye is bejegyzésre kerül az épület tulajdoni lapjára. Ez természetesen a tulajdonos számára egyfajta kötöttséget jelent. Az ilyen típusú épületeket nem lehet lebontani és értékmegőrző módon lehet csak felújítani, átalakítani.

Valóban egy koncepció mentén kellene haladni. Megfelelő kiinduló pont egy ilyen dokumentáció. Azt figyelembe véve és esetleg javaslatokkal kiegészítve és a területi logikai felosztást követve volna érdemes egy átfogó vizsgálatot végezni. Belső-Erzsébetvárosban tényleg sok a műemléki épület, de azért ott is van olyan, amelyet helyi védelemre lehetne javasolni. Külső-Erzsébetvárosban ugyanakkor mihamarabb le kéne folytatni ezt a vizsgálatot. Bár a Wichmann ház műemlékvédelmi területen van, de mégis felmerült a lebontása. Így felmerülhet az is, hogy a helyi védettséggel mennyire védhető meg.

Szücs Balázs elmondja, hogy a Wichmann házról jó volna majd külön is egyeztetni. Tudomása szerint ez a ház egy négy épületből álló tömbben található, amelyből két épület műemléki védelem alatt áll. A ház eladásához ezért a Miniszterelnökség engedélye szükséges, amit először nem adtak, majd ezt később mégis megadtak.

2. napirendi pont

Szücs Balázs elmondja, hogy összegyűjtötte azokat a javaslatokat, melyeket a bizottság tagjai 2021. december 14-ig megküldtek. Ezekről kellene első körben tárgyalni. Található köztük olyan javaslat, amit maga a Fővárosi Önkormányzat fog védelem alá helyezni. Ilyen a Péterfy Sándor utcai kórház. Ezekben az esetekben a helyi védettségnek nincs értelme. Kérdés, hogy miként kellene ezt csinálni. A Déry tanulmány áttanulmányozását követően tenne mindenki javaslatot az épített örökségre vonatkozóan.

Sajti Zsuzsanna elmondja, hogy ez a tanulmány a helyi védettség tekintetében egy jó javaslat, de a beadott javaslatok nem mindegyike épített örökség. Ezek egy része az értéktárba javasolt védendő értékek.

Szücs Balázs jelzi, hogy elküldi a Bizottság tagjai részére a Déry tanulmányt. Ennek alapján lehetne javaslatokat tenni, illetve várja azokat a javaslatokat is, amelyeket ez a tanulmány nem

tartalmaz, de védettségre érdemes épület volna. A következő ülés alkalmával ezeket a javaslatokat meg is lehetne beszélni Sólyom Benedek segítségével.

A szellemi örökség tekintetében össze kellene szedni azokat a művészeket, akik itt éltek vagy ide köthetőek, hagyományokat, esetleg recepteket, amelyek a kerülethez köthetőek. Az előző Értéktár Bizottság már vett fel szellemi értékeket, de ezek száma elég alacsony. Ezért ezekre várna javaslatokat.

Sári Judit szerint Bóka Lászlónak valószínűleg van olyan listája, mely tartalmazhatja a kerülethez kötődő személyeket.

Lugosi András elmondja, hogy érdemes volna akkor ezt a listát is megküldeni mindenkinek, és összevetni a már meglévőkkel és azt követően végig gondolva javasolni és tömbösítve közzétenni az irodalmi élet szereplőit.

Szücs Balázs ígéret tesz arra, hogy Bóka László listáját is megküldi. Ettől függetlenül várja azokról a szellemi örökségekről a javaslatokat, amelyek nem elsősorban személyek, de érdemesek volnának az értéktárba való felvételre.

Kapuvári Zsuzsa elmondja, hogy a kerületi könyvtárban évekkal ezelőtt összeállítottak egy listát azokról a személyekről „Mentés másként” címmel, akik a kerülethez kötődtek valamilyen módon. Ezt a listát megküldi a bizottság tagjainak, amennyiben igényt tartanak rá.

Az UNESCO jóváhagyta a Főváros pályázatát, így Budapest lesz 2023-ban a Könyv fővárosa. Jelentős források fognak rendelkezésre állni a könyv és általában az irodalom népszerűsítésére. Az ebben rejlő kommunikációs potenciált célszerű volna kihasználni, ami a kerületi értékeket jelenti. Mert ezáltal nagyobb figyelmet is kaphatnának.

Szücs Balázs üdvözlí ezt a kezdeményezést, és esetleg ha erről később többet lehetne megtudni, akkor lehetne egyeztetni a kerület részvételéről a programban és ehhez a költségvetésben is lehetne valamilyen részt vállalni.

A következő ülés 2022. február 21-én lenne, délután 15.00-kor. Az ülésen Déry Attila tanulmányának, Bóka László anyagának és Kapuvári Zsuzsanna anyagának fényében már javaslatokról is lehetne egyeztetni. Az ülést megelőzően pedig 2022. február 16-ig várja a javaslatokat a bizottsági tagoktól.

3. napirendi pont

Szücs Balázs elmondja, annak érdekében, hogy a lakosságot megfelelően meg lehessen szólítani, illetve el lehessen érni létrehozásra került egy e-mail cím az ertektar@erzsebetvaros.hu. Ide érkezhettek lakossági javaslatok. Ezt ő is látja, illetve a Humánszolgáltató Iroda munkatársai is. Ezen túl meg fogja keresni az Erzsébetváros újság főszerkesztőjét, Barát Józsefet, hogy tegyenek közzé egy felhívást az újságban arról, hogy a Bizottság várja a kerület lakóinak javaslatait a helyi értékekre. Ezt a felhívást az erzsebetvaros.hu oldalon is meg kívánja jelentetni. Ezen felül Sári Judit javasolta, hogy az Értéktár Bizottság munkájáról az újságban is be fog számolni, továbbá a Bizottság állandó tagjainak, illetve vendégeinek portréja és munkássága megjelenne a honlapon, illetve a már az értéktárba felvételre került értékek bemutatása is megtörténne a honlapon és az újságban is. A lakosság tájékoztatása ezeken a fórumokon kívül a képviselőkön keresztül is megtörténne. Továbbá az Erzsébetváros Hírei facebook oldalon is megjelennének 2-3 perces rövid tudósítások is, ezeknek keretében bemutatásra kerülhetne egy-egy helyi nevezetesség, helyi örökség. Jó volna, ha ebben a bizottság tagjai is részt tudnának vállalni.

4. napirendi pont

Szücs Balázs elmondja, hogy jó volna, ha elkezdődhetnének az Értéktár estek.. Ezek tervezett dátumai a következők: január 18., február 15., március 29., április 26., május 24. A helyszín a Csányi u. 5. szám alatt található Erzsébetvárosi Zsidó Történeti Tár, minden alkalommal este 17.00 és 19.00 óra között. Szeretné, ha ezeken az esteken a bizottság tagjai egy-egy helytörténeti előadást tartanának az általuk megjelölt témában, ezen felül népszerűsítsék a helyi értékek megőrzésének fontosságát, az értéktárba történő javaslattételt a lakosság részéről. Egyeztetni fog a kerületi újság és a kerületi honlap illetékeseivel, hogy ezek az estek kerüljenek be, illetve ki ezekre a fórumokra. Továbbá készüljön róluk egy-egy rövid videó is, amik szintén megjelenének a megfelelő felületeken.

Sári Judit felvetette, hogy 2022. április 18-án lesz a nemzetközi műemléki világnap, amely kiváló lehetőség volna szintén a helyi értékek népszerűsítésére. Erre jó eszköz lehetne egy vezetett séta szervezése. Ennek érdekében felveszi a kapcsolatot a séta szervezőkkel. Az Értéktár Bizottság számára egy-egy program megszervezésére kért forrást a költségvetésben. Remélhetőleg ezt elfogadják.

Lugosi András szívesen vállalja a 2022. március 29-ei Értéktár est előadását.

N. Kósa Judit kéri, hogy a 2022. január 18-ai eseményt mondják le a pandémiás helyzetre hivatkozva.

Lugosi András azt javasolja, hogy ideálisabb volna ezeket az esteket hibrid formában megtartani mivel a pandémia egyelőre nagyon kiszámíthatatlan. Továbbá úgy látja, hogy az Értéktár kommunikációja úgy volna hatékony, ha mindenki minden lehetséges fórumon népszerűsítsen, illetve érdemes volna megfontolni, hogy saját facebook oldala legyen az Értéktárnak. Mivel más, a kerülethez köthető oldalon nem kapna kellő hangsúlyt a kerületet érintő egyéb információk, posztok között. Természetesen a népszerűsítésben a tagoknak is szükséges az Értéktár munkáját, illetve a helyi értékeket.

Szücs Balázs elmondja, hogy a pandémiára tekintettel a 2022. január 18-ai esemény törlésre kerül. N. Kósa Judit által tartott előadást, beszélgetést video felvétel formájában tennék közzé. Erről N. Kósa Judittal egyeztetni fognak. Az Értéktár Estek megszervezése során alapvetően is hibrid megoldásról volt szó.

Sári Judit elmondja, hogy az általa összeállított kommunikációs javaslatot egy kiinduló alapnak gondolta. Az Értéktár munkája szempontjából fontos pontosan egyeztetni a tagoknak a kommunikációról. A hosszú távú működés szempontjából elengedhetetlen egy rövid, illetve hosszú távú kommunikációs stratégia kidolgozása. A tervet megküldi Szücs Balázsnak, így az továbbítható minden résztvevő számára. Ami a közösségi és egyéb felületek kezelését illeti, a moderálás kivételével vállalja az ehhez kapcsolódó feladatokat. Magát a közösségi média felületeit létre lehet úgy hozni, amihez moderálásra nincs feltétlenül szükség. Mindenesetre az Értéktár munkájának és az ahhoz kapcsolódó helyi értékeknek a szempontjából kiemelkedően fontosnak tartja a megfelelő kommunikációt, hiszen a Hungarikum törvény maga is tartalmazza az értékek népszerűsítését.

Nyári Petra jelzi, hogy amennyiben 2022. február 21-én dönteni kíván az Értéktárba való felvételtől a bizottság, ahhoz az SZMSZ szerint az ülést megelőzően 8 nappal meg kell küldeni a meghívót és a felvételtől szóló előterjesztést.

Szücs Balázs elmondja, hogy szellemi értékekről a következő ülésen már dönteni kellene. Ezek előkészítése könnyebb, mint az épített örökségeké. A bizottság tagjait arra kéri, hogy az általuk javasolt szellemi örökség felvételéről szóló kérelmet a megfelelő formanyomtatványon 2022. február 9-ig küldjék meg. Az ehhez szükséges űrlap megküldésre kerül majd a tagoknak.

Elmondja továbbá, hogy interjút adott a Tilos Rádió számára az örökségvédelmi műsorukhoz. Az interjút annak apropóján adta, hogy most volt egy éves a Wichmann ház kálváriája. Erről fontos tudni, hogy a Miniszterelnökség tavaly ideiglenes védelem alá helyezte az épületet, ez 2022. január 25-én lejár. Egyelőre nem lehet tudni, hogy mi várható ezt követően, de az eredeti építési engedélyt ami bontási engedély is volt egyben, visszavonták. A beruházónak egy teljesen új eljárást kell indítania. Jelezni fogja Polgármester Úr felé, hogy az ideiglenes engedély lejár és kezdeményezni fogja nála a meghosszabbítást.

Sajti Zsuzsanna elmondja, hogy ezt az ideiglenes engedélyt meghosszabbítani nem lehet, csak esetleg újra kérni, elindítani. Ezek csak egy évig hatályosak, utána lejárnak. Azonban ő nem tudja pontosan, hogy milyen építési engedélyt vontak vissza, mert úgy tudja, hogy jelenleg van a beruházónak érvényes engedélye, legfeljebb nem él vele.

Szücs Balázs elmondja, hogy értesülései szerint az építési engedély lejárt. Ugyanakkor kéri Sajti Zsuzsannát, hogy lehetőség szerint érdeklődjön utána a Kormányhivatalban miként alakult az engedély a sorsa.

Sólyom Benedek elmondja, hogy ő úgy tudja, hogy az engedélyt megsemmisítették.

A Bizottság elnöke az ülést 16 óra 20 perckor lezárta.

- kmf -

Szücs Balázs s.k.
a bizottság elnöke

Prógli Katalin
jegyzőkönyvvezető